

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка  
Педагогічний факультет  
Кафедра педагогіки та управління навчальним закладом  
Факультет спеціальної освіти, психології і соціальної роботи  
Кафедра психології освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ  
Проректор з науково-педагогічної роботи

\_\_\_\_\_ Василь Кобильник

\_\_\_\_\_ 20 \_\_\_\_ р.

**КОМПЛЕКС НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО  
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ  
НАВЧАЛЬНА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА**

для підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

за освітньо-професійною програмою «Середня освіта (Географія)»

Кваліфікація: Бакалавр середньої освіти (Географія)

Вчитель географії та біології

Спеціальність 014 Середня освіта (Географія)

галузі знань 01 Освіта / Педагогіка

Розробники комплексу:

Т.В. Дуткевич, кандидат психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології освіти

О.В. Савицька, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології освіти

Н.П. Панчук, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології освіти

В.В. Федорчук кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та управління навчальним закладом

Затверджено на засіданні кафедри педагогіки та управління навчальним закладом

Протокол № \_\_\_\_\_ від \_\_\_\_\_ 20\_\_\_\_ року

Завідувач кафедри \_\_\_\_\_ Ірина Кучинська  
\_\_\_\_\_ 20\_\_\_\_ року

Затверджено на засіданні кафедри психології освіти

Протокол № \_\_\_\_\_ від \_\_\_\_\_ 20\_\_\_\_ року

Завідувач кафедри \_\_\_\_\_ Тетяна Дуткевич  
\_\_\_\_\_ 20\_\_\_\_ року

Схвалено науково-методичною радою педагогічного факультету

Голова науково-методичної ради педагогічного факультету

\_\_\_\_\_ Наталія Бахмат  
Протокол № \_\_\_\_\_ від \_\_\_\_\_ 20\_\_\_\_ року

Схвалено науково-методичною радою факультету спеціальної освіти, психології і соціальної роботи

Голова науково-методичної ради факультету спеціальної освіти, психології і соціальної роботи

\_\_\_\_\_ Вадим Левицький  
Протокол № \_\_\_\_\_ від \_\_\_\_\_ 20\_\_\_\_ року

## **Зміст**

1. Робоча програма навчальної психолого-педагогічної практики
2. Додатки

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка  
Педагогічний факультет  
Кафедра педагогіки та управління навчальним закладом  
Факультет спеціальної освіти, психології і соціальної роботи  
Кафедра психології освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри педагогіки та управління  
навчальним закладом  
\_\_\_\_\_ Ірина Кучинська  
\_\_\_\_\_ 20 \_\_\_\_ р.

Завідувач кафедри психології освіти  
\_\_\_\_\_ Тетяна Дуткевич  
\_\_\_\_\_ 20 \_\_\_\_ р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ:  
НАВЧАЛЬНА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГІЧНА ПРАКТИКА**

для підготовки фахівців **першого (бакалаврського) рівня вищої освіти**

за освітньо-професійною програмою **«Середня освіта (Географія)»**

Кваліфікація: **Бакалавр середньої освіти (Географія)**

**Вчитель географії та біології**

Спеціальність **014 Середня освіта (Географія)**

галузі знань **01 Освіта / Педагогіка**

мова навчання **українська**

2021-2022 навчальний рік

Розробники програми:

Т.В. Дуткевич, кандидат психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології освіти

О.В. Савицька, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології освіти

Н.П. Панчук, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології освіти

В.В. Федорчук кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та управління навчальним закладом

Ухвалено на засіданні кафедри педагогіки та управління навчальним закладом

Протокол № \_\_\_\_\_ від \_\_\_\_\_ 20\_\_\_\_ року

Ухвалено на засіданні кафедри психології освіти

Протокол № \_\_\_\_\_ від \_\_\_\_\_ 20 \_\_\_\_ року

ПОГОДЖЕНО

**Керівник проектної групи**  
**(гарант освітньої програми)** \_\_\_\_\_ Ігор Касіяник

## **Зміст робочої програми навчальної психолого-педагогічної практики**

### **1. Мета навчальної психолого-педагогічної практики:**

закріплення студентами теоретичних знань і практичних вмінь, отриманих при вивченні психолого-педагогічних дисциплін, та розвиток їх умінь і навичок використовувати відповідні знання у процесі організації навчально-виховної роботи у майбутній професійній діяльності.

### **2. Обсяг дисципліни**

| <b>Найменування показників</b> | <b>Характеристика навчальної психолого-педагогічної практики</b> |                              |
|--------------------------------|------------------------------------------------------------------|------------------------------|
|                                | <b>денна форма навчання</b>                                      | <b>заочна форма навчання</b> |
| Рік навчання                   | 3                                                                | 3                            |
| Семестр вивчення               | 5                                                                | 5                            |
| Кількість кредитів ЄКТС        | 1,5                                                              | 1,5                          |
| Загальний обсяг годин          | 45                                                               | 45                           |
| Психологія                     | 22                                                               | 22                           |
| Педагогіка                     | ?                                                                | ?                            |
| Форма підсумкового контролю    | залік                                                            | залік                        |

### **3. Статус освітнього компоненту: блок професійної підготовки**

**4. Передумови для проходження навчальної психолого-педагогічної практики:** знання з навчальних предметів: Основи наукових досліджень, Українська мова (за професійним спрямуванням), Психологія, Педагогіка, Вступ до спеціальності, Геоєкологія, Географія материків та океанів, Ґрунтознавство та географія ґрунтів, Географія України, Картографія з основами топографії, Геоінформаційні технології в географії, навчально-польова практика із загального землезнавства.

### **5. Програмні компетентності навчання**

#### **Інтегральна компетентність:**

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі освіти, що передбачає застосування концептуальних методів освітніх наук, а також географічної і біологічної наук і характеризуються комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації освітньо-виховного процесу в закладі загальної середньої освіти.

#### **Загальні компетентності (ЗК)**

ЗК 01 знання й розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 05 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 06 Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях.

## **Спеціальні (фахові) компетентності спеціальності (ФК)**

ФК 02 Здатність застосовувати базові знання з природничих та суспільних наук у навчанні та професійній діяльності при вивченні Землі, геосфер, материків і океанів, України, природних і суспільних територіальних комплексів.

ФК 06 Здатність виконувати польові дослідження природних і суспільних об'єктів та процесів, педагогічні дослідження, інтерпритувати отримані результати досліджень, застосовувати їх у професійній діяльності.

ФК 08 Уміння організовувати роботу учнів за рівнями засвоєння навчального матеріалу та застосовувати методи діагностування навчальних досягнень учнів з географії, здійснювати педагогічний супровід процесів соціалізації та професійного самовизначення учнів, підготовки їх до свідомого вибору життєвого шляху.

### **1. Очікувані результати навчання з дисципліни**

#### **Програмні результати навчання (ПРН)**

ПРН 06 Знання і розуміння сучасних теоретичних та практичних основ методики навчання географії в загальноосвітній школі.

ПРН 07 Знання психолого-педагогічних аспектів навчання і виховання учнів.

ПРН 17 Уміння застосовувати сучасні методики і технології, в тому числі і інформаційні, для забезпечення формування в учнів предметних компетентностей та для формування основ цілісної природничо-наукової картини світу відповідно до вимог державного стандарту з освітньої галузі «Природознавство» основної (базової) середньої школи.

ПРН 18 Уміння самостійно вести польові природознавчі, фізико-географічні й суспільно-географічні дослідження, необхідні для організації практичних занять з географії в школі та для позашкільної краєзнавчої і природоохоронної роботи.

ПРН 21. Неперервне підвищення професійного рівня.

### **2. Засоби діагностики результатів навчання з психології:**

Перевірка глибини засвоєння знань, рівня сформованості навичок та умінь студентів відбувається у формі поточного, проміжного та підсумкового видів контролю.

Поточний контроль здійснюється протягом кожного дня під час проходження навчальної психолого-педагогічної практики в межах завдання, визначеного за змістом практики, проводиться в формі заповнення протоколів за схемою, або проведення психодіагностичної методики, або написання психолого-педагогічної характеристики на учня.

Проміжний контроль здійснюється з метою перевірки рівня засвоєння теоретичного і практичного матеріалу та передбачає оформлення студентами звітної документації.

Підсумковий контроль проводиться у формі заліку після закінчення проходження практики.

## 7. Програма навчальної дисципліни

| № з/п                                                                                     | Зміст роботи                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | Орієнтовний час на виконання завдань | Форми й методи організації діяльності                                                                                                       | Форма звіту                     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------|
| <b>Змістовий модуль 1. Педагогічний аналіз освітнього процесу (завдання з педагогіки)</b> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                      |                                                                                                                                             |                                 |
| 1                                                                                         | Настановна конференція в університеті (мета, завдання і зміст навчальної психолого-педагогічної практики, вимоги до ведення документації, огляд новинок психологічної та педагогічної літератури)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | 3                                    | Участь у конференції. Вивчення шкільної документації: класного журналу, режиму роботи школи, розкладу дзвінків. Бесіда з учителем і завучем | Запис у щоденник у спостережень |
| 2                                                                                         | Участь у бесіді про основні напрями роботи школи, ознайомлення з шкільною документацією: планом роботи школи, особовою справою учня, класним журналом, планом виховної роботи класного керівника, бібліотечним формуляром учня; участь у бесіді з класним керівником з метою загального уявлення про клас, окремих учнів, зміст виховної роботи класного керівника (робота з класом; робота з активом класу; індивідуальна робота з педагогічно занедбанними школярами; робота класного керівника з батьками учнів). | 3                                    | Спостереження, вивчення шкільної документації: класного журналу, режиму роботи школи, розкладу дзвінків; бесіда з учителем і завучем        | Письмовий аналіз                |
| 3                                                                                         | Спостереження за здійсненням викладання на уроці (за схемою)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | 3                                    | Спостереження,                                                                                                                              | Письмовий аналіз                |

|                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                     |        |                                                                                                                                             |                                         |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------|
|                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                     |        | опрацювання літератури                                                                                                                      |                                         |
| 4                                                                                                                        | Спостереження за засвоєнням учнями знань, умінь та навичок (за схемою)                                                                                                                              | 3      | Спостереження, опрацювання літератури                                                                                                       | Письмовий аналіз                        |
| 5                                                                                                                        | Спостереження за реалізацією на уроці принципів навчання (за схемою)                                                                                                                                | 3      | Спостереження, опрацювання літератури                                                                                                       | Письмовий аналіз                        |
| 6                                                                                                                        | Спостереження за використанням учителем форм, методів, прийомів, засобів навчання (за схемою)                                                                                                       | 3      | Спостереження, опрацювання літератури                                                                                                       | Письмовий аналіз                        |
| 7                                                                                                                        | Спостереження за здійсненням контролю за навчальною роботою учнів під час уроку (за схемою).                                                                                                        | 3      | Спостереження, опрацювання літератури                                                                                                       | Письмовий аналіз                        |
| 8.                                                                                                                       | Захист навчальної психолого-педагогічної практики. Підбиття підсумків практики. Залік                                                                                                               | 2 год  | Звіти студентів про виконання індивідуального плану.                                                                                        | Звіт про педагогічну практику студентів |
|                                                                                                                          | Педагогіка                                                                                                                                                                                          | 23 год |                                                                                                                                             |                                         |
| <b>Змістовий модуль 2. Психологічний аналіз навчально-пізнавальної діяльності учнів (завдання з психології) – 22 год</b> |                                                                                                                                                                                                     |        |                                                                                                                                             |                                         |
| 1.                                                                                                                       | Настановна конференція в університеті (мета, завдання і зміст навчальної психолого-педагогічної практики, вимоги до ведення документації, огляд новинок психологічної та педагогічної літератури)   | 4 год  | Участь у конференції. Вивчення шкільної документації: класного журналу, режиму роботи школи, розкладу дзвінків. Бесіда з учителем і завучем | Запис у щоденнику спостережень          |
| 2.                                                                                                                       | Психологічні вимоги до побудови розкладу і організації різних форм шкільних занять. Роль психодіагностики індивідуально-психологічних властивостей учня в організації педагогом освітнього процесу. | 4 год  | Вивчення шкільної документації: класного журналу, режиму роботи школи, розкладу дзвінків. Бесіда з учителем і завучем                       | Запис у щоденнику спостережень          |

|    |                                                                                       |        |                                                                                |                                                                |
|----|---------------------------------------------------------------------------------------|--------|--------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------|
| 3. | Вивчення організованості учня під час уроку                                           | 2 год  | Спостереження, опрацювання літератури                                          | Протокол                                                       |
| 4. | Спостереження за навчально-пізнавальними інтересами учня під час уроку                | 2 год  | Спостереження, опрацювання літератури                                          | Протокол                                                       |
| 5. | Аналіз взаємодії вчителя і учня.                                                      | 2 год  | Спостереження, опрацювання літератури                                          | Протокол                                                       |
| 6. | Дослідження психічних процесів учня за допомогою психодіагностичної методики          | 2 год  | проведення психодіагностичної методики                                         | Протокол                                                       |
| 7. | Підготовка психолого-педагогічної характеристики особистості учня                     | 4 год  | узагальнення, складання психолого-педагогічної характеристики особистості учня | Письмова психолого-педагогічна характеристика особистості учня |
| 8. | Захист навчальної психолого-педагогічної практики. Підбиття підсумків практики. Залік | 2 год  | Звіти студентів про виконання індивідуального плану.                           | Звіт про педагогічну практику студентів                        |
|    | Психологія                                                                            | 22 год |                                                                                |                                                                |
|    | РАЗОМ                                                                                 | 45 год |                                                                                |                                                                |

### **8. Форми поточного та підсумкового контролю з психології:**

Оцінювання якості знань студентів, в умовах організації навчального процесу за кредитно-модульною системою здійснюється шляхом поточного, модульного, підсумкового контролю за 100-бальною шкалою оцінювання, за шкалою ECTS та національною шкалою оцінювання.

Перевірка глибини засвоєння знань, рівня сформованості навичок та умінь студентів відбувається у формі поточного, проміжного та підсумкового видів контролю.

Поточний контроль здійснюється кожного дня після відвідування студентами уроків в межах програми практики, проводиться в формі виконання та оформлення протоколів спостережень, формулювання висновків щодо психологічного спостереження за навчально-пізнавальною діяльністю учнів під час уроку завдань, проведення психодіагностичної методики та інтерпретації отриманих даних з написанням висновків.

Проміжний контроль здійснюється з метою перевірки рівня засвоєння теоретичного і практичного матеріалу змістових модулів навчальної психолого-педагогічної практики та передбачає оформлення студентами звітної документації з психології.

Підсумковий контроль проводиться у формі перевірки та оцінювання матеріалів звітної документації з психології після закінчення проходження практики.

#### **10. Критерії оцінювання результатів навчання**

| <b>Поточний контроль (100 балів)</b>         |                                              | <b>Сума</b> |
|----------------------------------------------|----------------------------------------------|-------------|
| Змістовий модуль 1.<br>Завдання з педагогіки | Змістовий модуль 2.<br>Завдання з психології | 100         |
| 50 балів                                     | 50 балів                                     |             |

##### **Поточний контроль**

**З педагогіки:** максимальна кількість балів з педагогіки, яку може отримати студент за результатами проходження навчальної психолого-педагогічної практики, складає 50 балів (за умови виконання всіх завдань практики, які передбачені програмою). Кожне завдання оцінюється 10 балів максимально.

**З психології:** максимальна кількість балів з психології, яку може отримати студент за результатами проходження навчальної психолого-педагогічної практики, складає 50 балів (за умови виконання всіх завдань практики, які передбачені програмою). Кожне завдання оцінюється 10 балів максимально.

Диференційована рейтингова оцінка навчальних досягнень студента за підсумками проходження ним навчальної психолого-педагогічної практики за 100-бальною шкалою, за національною шкалою та за шкалою ECTS заноситься до заліково-екзаменаційної відомості семестрового контролю та в індивідуальний навчальний план студента за підписом голови комісії по захисту практики.

У разі невиконання завдань практики залік не виставляється. Студенту визначається додатковий термін проходження практики (якщо причина невиконання завдань виявиться поважною) або він відраховується зі складу студентів.

#### **11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна (за потребою).**

**З педагогіки та психології:** Доступ до інтернету, до сайту університетської бібліотеки і кафедри, до системи MOODLE.

Після завершення практики кожен студент здає:

**1)Щоденник навчальної психолого-педагогічної практики**

**2)Звіт про виконану роботу (Див. додаток 1).**

**3)А також подає керівнику практики з ПЕДАГОГІКИ у визначений термін такі звітні матеріали:**

**Аналіз відвіданих уроків за схемами**

виконується на окремих аркушах, **студент здає 5 звітів** за 5-ма схемами (кожен звіт стосується іншого уроку), аналіз 1 виховного заходу (якщо буде нагода його відвідати).

**Спостереження за навчальним процесом:**

- а) спостереження за здійсненням викладання на уроці (за схемою);
- б) спостереження за засвоєнням учнями знань, умінь та навичок (за схемою);
- в) спостереження за реалізацією на уроці принципів навчання (за схемою);
- г) спостереження за використанням учителем форм, методів, прийомів, засобів навчання (за схемою);
- д) спостереження за здійсненням контролю за навчальною роботою учнів під час уроку (за схемою). (Див. додаток 2).

4) Керівнику практики з **ПСИХОЛОГІЇ** студент подає у визначений термін такі **звітні матеріали**:

Протокол №1 Вивчення організованості учня під час уроку.

Протокол № 2. Спостереження за навчально-пізнавальними інтересами учня під час уроку.

Протокол №3. Аналіз навчальної взаємодії вчителя та учня.

Протокол №4. Дослідження психічних пізнавальних процесів учня за допомогою психодіагностичної методики (на вибір студента).

Завдання №5. Психологічна характеристика навчально-пізнавальної діяльності учня.

Програму проведення спостереження та схему оформлення результатів у протоколах, а також схему написання психологічної характеристики подано у Додатку 3 (Див. додаток 3).

## **12. Рекомендована література**

### **Список рекомендованих джерел**

#### **З психології:**

##### **Основна:**

1. Дуткевич Т.В., Терещенко В.А. Вікова і педагогічна психологія (курс лекцій і практикум): Навчальний посібник. Кам'янець-Подільський : Медобори 2006, 2012. 228 с.

2. Дуткевич Т.В. Загальна психологія: теоретичний курс: навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: Видавець ПП Зволейко Д.Г., 2015. 432 с.

3. Максимчук Н.П. Лабораторно-практичні заняття з основ психолого-педагогічної діагностики. Навчальний посібник. Кам'янець-Подільський: "Медобори" (ПП Мошак М.І.), 2014. 56 с.

4. Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (введено в дію наказом ректора від від 31 серпня 2021р. №111-ОД)

##### **Додаткова:**

1. Долинська Л.В., Максимчук Н.П. Психологія ціннісних орієнтацій майбутнього вчителя Навчально-методичний посібник Кам'янець-Подільський: ФОП Сисин О. В., 2008. 124с.

2. Максимчук Н.П. Психологічна діагностика професійної придатності. Навчальний посібник. 3-є видання. Кам'янець-Подільський: Буйницький О.А., 2012. 264с.

3. Панчук Н. П. Загальна, вікова і педагогічна психологія. Збірник завдань: Навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: Видавець Ковальчук О. В., 2020. 240с.

### **З педагогіки:**

#### **Основна:**

1. Педагогічна практика : навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський : [б. в.], 2019. 53 с.
2. Педагогічна практика для студентів і магістрантів спеціальностей "Педагогіка і методика середньої освіти. Біологія" та "Педагогіка і методика середньої освіти. Географія". : навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2006. 96 с.

#### **Додаткова:**

1. Педагогічна практика студентів у загальноосвітніх навчальних закладах (освітньо-кваліфікаційні рівні "бакалавр", "спеціаліст") : навч. посіб. [3-тє вид., допов.]. Київ : Ленвіт, 2014. 171 с.
2. Бутенко Н. Ю., Грущенко Л. М. Педагогічна практика: підготовка та реалізація : навч. посіб. К. : КНЕУ, 2005. 184с.
3. Ігнатенко Н.В. Педагогічна практика: програма, система організації. - Тернопіль : Астон, 2006. 158 с.
4. Онишків З. Педагогічна практика як засіб підготовки студентів до професійної діяльності. *Педагогічна освіта: теорія і практика*. 2017. Вип. 22 (1-2017). Ч. 1. С. 166–171.

### **13. Рекомендовані джерела інформації**

Корисні ресурси Інтернету:

|                                                                                         |                                   |
|-----------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------|
| <a href="http://www.nbuv.gov.ua">http://www.nbuv.gov.ua</a>                             | Бібліотека ім. В.І.Вернадського   |
| <a href="http://lib.meta.ua">http://lib.meta.ua</a>                                     | Бібліотека                        |
| <a href="http://www.lib.ua-ru.net">http://www.lib.ua-ru.net</a>                         | Студентська електронна бібліотека |
| <a href="http://www.ulif.org.ua/ulp/dict_all/">http://www.ulif.org.ua/ulp/dict_all/</a> | Словники України on-line          |

Таблиця відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень  
здобувачів вищої освіти

| Рейтингова<br>оцінка з<br>навчальної | Оцінка за<br>шкалою<br>ECTS | Пояснення | Рекомендовані<br>системою<br>ECTS | Екзаменаційна<br>оцінка за | Національна<br>залікова<br>оцінка |
|--------------------------------------|-----------------------------|-----------|-----------------------------------|----------------------------|-----------------------------------|
|--------------------------------------|-----------------------------|-----------|-----------------------------------|----------------------------|-----------------------------------|

|        |    |                                                                             |    |              |               |
|--------|----|-----------------------------------------------------------------------------|----|--------------|---------------|
| 90-100 | A  | Відмінно<br>(відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)         | 10 | відмінно     | зараховано    |
| 82-89  | B  | Дуже добре<br>(вище середнього рівня з кількома помилками)                  | 25 | добре        |               |
| 75-81  | C  | Добре<br>(в цілому правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок) | 30 |              |               |
| 67-74  | D  | Задовільно<br>(непогано, але зі значною кількістю недоліків)                | 25 | задовільно   |               |
| 60-66  | E  | Достатньо<br>(виконання задовольняє мінімальним критеріям)                  | 10 |              |               |
| 35-59  | FX | Незадовільно<br>(з можливістю повторного складання)                         |    | незадовільно | не зараховано |
| 1-34   | F  | Незадовільно<br>(з обов'язковим Повторним курсом)                           |    |              |               |

## ДОДАТКИ

### Додаток 1

#### Орієнтовна схема звіту

Звіт про педагогічну (пропедевтичну) практику

Студента \_\_\_\_\_ курсу \_\_\_\_\_ групи \_\_\_\_\_ факультету

\_\_\_\_\_

(прізвище, ім'я, по батькові студента)

Керівники педагогічної (пропедевтичної) практики:

від кафедри педагогіки та управління навчальним

зкладом. \_\_\_\_\_

(прізвище, ім'я, по батькові)

від кафедри психології освіти \_\_\_\_\_

(прізвище, ім'я,

по батькові}

У звіті необхідно дати відповідь на такі питання.

1. Які уроки відвідано під час практики? Які з них були найцікавішими? Справили позитивне враження? Залишили байдужими? Не сподобались? Чому?

2. Які враження від організації виховної роботи в класі? В школі? Які цікаві виховні заходи спостерігав (ла)?

3. З якими формами виховної роботи познайомився (лася)? Формами поза-урочної роботи з предмета зокрема?

4. З якими типами шкіл ознайомився під час практики? Які особливості роботи цих шкіл мав(ла) нагоду спостерігати?

5. Які психолого-педагогічні спостереження і дослідження провів(ла) під час практики?

6. У чому полягає роль психолого-педагогічних спостережень та досліджень при організації навчально-виховної роботи вчителем?

7. Яку практичну допомогу надано школі (виготовлено наочність, дидактичні матеріали, проведено урок, виховний захід тощо)?

### **Орієнтовна схема спостереження за процесом викладання на уроці**

1. Тема уроку. Визначення вчителем мети уроку.
2. Стимулювання вчителем навчально-пізнавальної діяльності учнів: формуванню яких мотивів (інтересу чи відповідальності) надавалась перевага.
3. Виклад вчителем нового матеріалу: послідовність, доступність, логічність, зрозумілість, виразність, емоційність, використання наочності, створення проблемних ситуацій, застосування прийомів узагальнення, аналізу, порівняння, аналогії, залучення учнів до самостійної роботи (репродуктивної чи творчої). Навести конкретні приклади.
4. виправлення і аналіз вчителем помилок, допущених учнями, залучення учнів до цієї роботи.
5. Підсумок уроку: залучення учнів до узагальнення, оцінка роботи учнів під час уроку, залучення їх до самооцінки, пояснення домашнього завдання.
6. Загальне враження про урок: чи досягнена мета уроку.

### **Орієнтовна схема спостереження за процесом засвоєння учнями знань на уроці**

1. Тема і мета уроку.
2. Які прийоми застосовує вчитель, щоб сприймання матеріалу було успішним?
3. Чи зрозуміли учні пояснення вчителя? За якими критеріями ви визначили рівень розуміння?
4. Які рівні узагальнення матеріалу мали місце на уроці (понятійне, міжпонятійне, тематичне, підсумкове)? Обґрунтуйте.
5. Які вправи виконувались на уроці для застосування знань? Репродуктивні чи творчі? Наведіть конкретні приклади.
6. Якими діями учнів забезпечувалось осмислення вивченого матеріалу? Опишіть.
6. Загальне враження щодо рівня засвоєння учнями знань.

### **Орієнтовна схема спостереження за реалізацією принципів навчання на уроці**

1. Тема і мета уроку.
2. Чи визначені цілі і завдання уроку, чи реалізовані вони на уроці?
3. Які наукові поняття формувались на уроці, які виводились правила, закони тощо, які застосовувались у процесі практичної роботи?
4. На які попередні знання чи знання з інших предметів, з життєвого досвіду учнів спирався учитель?
5. Які прийоми застосовував учитель для збудження активності учнів?

6. Чи показував учитель можливості практичного застосування отриманих на уроці знань? Як саме?
7. Як вчитель забезпечує реалізацію принципу свідомості навчання?
8. Якою мірою і наскільки доцільне використання на уроці наочних посібників, технічних засобів навчання?
9. Чи доступно вчитель пояснював новий матеріал і порядок виконання практичних завдань?
10. Як учитель здійснював диференціацію навчання, індивідуальний підхід до учнів?
11. Які позитивні емоції формував учитель під час уроку? Наведіть конкретні приклади.
12. Загальні висновки щодо реалізації принципів навчання на даному уроці.

### **Орієнтовна схема спостереження за реалізацією методів навчання на уроці**

1. Тема і мета уроку.
2. Прослідкуйте логіку поведінки учителя, використання ним методів і прийомів актуалізації опорних знань.
3. За допомогою яких прийомів учитель спонукав учнів до усвідомлення ними необхідності відновлювати у своїй пам'яті опорні знання?
4. Якою мірою спосіб актуалізації опорних знань підвів учнів до вивчення нового навчального матеріалу?
5. Простежити весь хід діяльності учителя, спрямованої на організацію вивчення учнями нового навчального матеріалу.
6. Дайте оцінку доцільності вибору методів і прийомів навчання у цьому фрагменті уроку.
7. Яким шляхом ішов учитель при дотриманні ним логіки викладу навчального матеріалу (індуктивним чи дедуктивним)?
8. Якою мірою учні володіють методами самостійної пізнавальної діяльності?
9. Наскільки така організація навчального процесу сприяє підвищенню розумової активності учнів?
10. Які методи навчання використав учитель у процесі формування в учнів умінь та навичок? Наскільки вони, на ваш погляд, ефективні?
11. Чи вдалося вчителю мобілізувати учнів на узагальнення та систематизацію знань, умінь і навичок учнів?
12. Як учитель стимулює навчальну діяльність учнів?
13. Чи використані на уроці активні методи навчання? Які саме? Їх результативність.
14. Наскільки використані учителем методи і прийоми навчання сприяли інтенсифікації пізнавальної діяльності школярів?
15. Дайте оцінку діяльності вчителя і учнів, висловіть свої пропозиції щодо поліпшення уроку.

### **Орієнтовна схема спостереження за здійсненням**

### **контролю успішності навчальної діяльності**

1. Тема і мета уроку.
2. Чи забезпечується зворотний зв'язок у процесі навчання шляхом аналізу й оцінки знань, умінь та навичок учнів.
3. Проведіть спостереження за створенням вчителем ситуацій значущості процесу перевірки й оцінки навчальної діяльності учнів.
4. Висловіть свою думку щодо дотримання вчителем вимог об'єктивності, систематичності, аргументованості, врахування індивідуальних особливостей учнів (темперамент, мовні дефекти та ін.), в аналізі й оцінці знань, умінь і навичок учнів.
5. Зробіть спостереження за створенням (чи нестворенням) позитивного емоційного настрою учнів під час опитування?
6. Чи чітко вчитель формулює запитання, яке спонукало учнів до активних мисленнєвих дій, чи витримує паузу, яка дає можливість учням зібратися з думками?
7. Проаналізуйте, наскільки уважно вчитель слухає відповідь учня, схвальним словом, жестом і мімікою стимулює мислительну активність вихованців.
8. Чи не перебиває монологічну відповідь учня вчитель, чи робить аналіз після закінчення відповіді?
9. Зробіть спостереження за дотриманням вчителем критеріїв оцінювання школярів.
10. Проаналізуйте доцільність залучення учнів до перевірки рівня засвоєння знань шляхом перевірки письмових робіт інших учнів класу. Чи здійснює це вчитель?
11. Чи залишає вчитель за учнями можливість повторно опрацювати навчальний матеріал, виконати навчальні завдання відповідно до їх індивідуальних розумових можливостей?
12. Чи схвалює вчитель хорошу відповідь учня оцінними судженнями „Молодець”, „Гарно підготувався”, „Приємно було слухати”, „Виправдав мої сподівання” і т. ін.?
13. Загальне враження про рівень успішності учнів.

**Психологія: Психологічний аналіз навчально-пізнавальної  
діяльності учнів під час уроку  
ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ З ПСИХОЛОГІЇ**

**Психологічне вивчення** навчально-пізнавальної діяльності учня.

Зміст психологічного вивчення навчально-пізнавальної діяльності учня.

**Завдання 1. Вивчення організованості учня під час  
уроку**

**Протокол № 1**

Дата \_\_\_\_\_ Школа \_\_\_\_\_ Клас \_\_\_\_\_ Урок з предмету \_\_\_\_\_

Номер уроку у розкладі \_\_\_\_\_ попередній урок \_\_\_\_\_

Стан учня \_\_\_\_\_

**Схема спостереження:**

| Назва ситуації                            | Тривалість включення в діяльність (швидко / повільно / середній рівень) | Час виконання завдання (швидко/ повільно/ середній рівень) | Кількість відволікань за час виконання завдання (висока / середня / низька) | Зміст відволікань (розмова з сусідом, погляд у вікно, іншими справами тощо) (вказати які) |
|-------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------|
| Підготовка робочого місця до уроку        |                                                                         |                                                            |                                                                             |                                                                                           |
| Виконання письмового завдання на уроці    |                                                                         |                                                            |                                                                             |                                                                                           |
| Діяльність під час відповідей інших учнів |                                                                         |                                                            |                                                                             |                                                                                           |
| Усна відповідь                            |                                                                         |                                                            |                                                                             |                                                                                           |
| Висновки                                  |                                                                         |                                                            |                                                                             |                                                                                           |

**Завдання № 2. Спостереження за навчально-пізнавальними інтересами**

учня під час уроку

Протокол № 2

Дата \_\_\_\_\_ Школа \_\_\_\_\_ Клас \_\_\_\_\_

Урок з предмету \_\_\_\_\_

Номер уроку у розкладі \_\_\_\_\_ попередній урок \_\_\_\_\_

Стан учня \_\_\_\_\_

| №з/п     | Прояви пізнавальних інтересів                                                                                                                 | Характеристика поведінки учня |
|----------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------|
| 1.       | Що на уроці викликає емоційний відгук?<br>(Постановка запитань, проблемні запитання, виклик до дошки, оцінювання відповідей інших учнів тощо) |                               |
| 2.       | Зосередженість на виконанні завдань<br>(висока, середня, низька)                                                                              |                               |
| 3.       | Прагнення взяти участь в обговоренні проблемних запитань<br>(жодного разу/ кілька разів / завжди)                                             |                               |
| 4.       | Активність на уроці<br>(висока / середня / низька)                                                                                            |                               |
| 5.       | Наявність запитань до вчителя однокласників<br>(які ставить запитання)                                                                        |                               |
| 6.       | Реакція на успіхи та невдачі<br>(радість / смуток / розпач / байдужість)                                                                      |                               |
| Висновок |                                                                                                                                               |                               |

**Завдання №3. Аналіз навчальної взаємодії вчителя та учня**

**Протокол № 3**

Дата \_\_\_\_\_ Школа \_\_\_\_\_ Клас \_\_\_\_\_ Урок з предмету \_\_\_\_\_

Номер уроку у розкладі \_\_\_\_\_ попередній урок \_\_\_\_\_

Стан учня \_\_\_\_\_

| № з/п            | Спостережувані явища                                                                                                                                                                                                                                                       | Фіксація проявів на уроці |
|------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------|
| 1.               | <b>Звернення до вчителя:</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• власні запитання до навчального матеріалу;</li><li>• прохання уточнити, пояснити;</li><li>• прохання роз'яснення про оцінку;</li><li>• за дозволом</li></ul>                                          |                           |
| 2.               | <b>Реакція на звернення вчителя:</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• виконання інструкції, настанови;</li><li>• протест, опір;</li><li>• зовнішня згода і невиконання;</li><li>• емоційна реакція (позитивна, негативна)</li></ul>                                 |                           |
| 3.               | <b>Звертання до однокласників:</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• доброзичливе;</li><li>• агресивне;</li><li>• з порушенням дисципліни на уроці(підказки, списування, розмови тощо);</li><li>• конфлікти з вчителем;</li><li>• конфлікти з однолітками.</li></ul> |                           |
| <b>Висновки:</b> |                                                                                                                                                                                                                                                                            |                           |

**Завдання №4. Дослідження психічних пізнавальних процесів учня за допомогою психодіагностичної методики**

**Протокол № 4**

Дата \_\_\_\_\_ Школа \_\_\_\_\_ Клас \_\_\_\_\_ Час проведення  
діагностики \_\_\_\_\_ Попередній урок \_\_\_\_\_  
Стан учня \_\_\_\_\_  
Ставлення учня до діагностики \_\_\_\_\_

**Схема**

**звіту про проведене дослідження психічних пізнавальних процесів:**

1. Назва методики
2. Бланк відповідей учня
3. Обробка результатів
4. Інтерпретація результатів діагностики
5. Висновки

**Завдання №5. Психологічна характеристика навчально-пізнавальної діяльності учня.**

Здійсніть узагальнення результатів проведеного психологічного вивчення навчально-пізнавальної діяльності учня. Для цього впишіть у відповідну клітинку таблиці узагальнену і коротку характеристику за результатами всіх проведених досліджень (протоколи 1-4, результати вивчення шкільної документації, спостереження за поведінкою учня на перервах та виховних заходах) та складіть короткі рекомендації з оптимізації розвитку особистості учня.

| № з/п | Об'єкт вивчення                 | Висновки з результатів вивчення | Можливі індивідуалізовані впливи для оптимізації розвитку особистості |
|-------|---------------------------------|---------------------------------|-----------------------------------------------------------------------|
| 1.    | Організованість                 |                                 |                                                                       |
| 2.    | Навчально-пізнавальні інтереси  |                                 |                                                                       |
| 3.    | Система взаємовідносин          |                                 |                                                                       |
| 4.    | Психічні процеси (за методикою) |                                 |                                                                       |
| 5.    | Навчальна успішність            |                                 |                                                                       |
| 6.    | Ставлення до навчання           |                                 |                                                                       |

